

בש"פ 2291/15 - עדנאן עלא אדין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 2291/15

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העורר: עדנאן עלא אדין

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ) בתיק מ"ת 34139-01-15 מיום 11.3.2015

תאריך הישיבה: כ"ד בניסן התשע"ה (13.4.2015)

בשם העורר: עו"ד חיים יצחקי

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן-אליאל; עו"ד עילית אפשטיין

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ) מיום 11.3.2015 בתיק מ"ת 34139-01-15, בגדרה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

2. נגד העורר וארבעה אחרים הוגש כתב אישום המייחס להם חברות ופעילות בהתאחדות בלתי מותרת לפי סעיפים 84 ו-85 לתקנות ההגנה (שעת-חירום), 1945 (להלן: תקנות ההגנה) ותמיכה בארגון טרוריסטי לפי סעיף 4 לפקודת מניעת טרור, תש"ח-1948 (להלן: פקודת מניעת טרור). לעורר אף מיוחסת עבירה נוספת של תמיכה בארגון

עמוד 1

טוריסטי במסגרת אישום נוסף.

3. ואלה עיקרי כתב האישום: למן תחילת שנת 2014 נהגו נאשמים 2-5 ושניים נוספים, כרים ומוחמד, להיפגש באזור סחנין ולשוחח על רעיונות הנוגעים לסלפיה-ג'האדיה, שהיא האידיאולוגיה שבה מחזיק ארגון דאעש (להלן גם: דאעש), התומכת בחזרה למקורות הראשונים של האסלאם ובג'האד (לחימה) נגד הכופרים והמוסלמים המואשמים בכפירה. בחודש יוני 2014 החליטו נאשמים 2-5, כרים ומוחמד על הצטרפותם לשורות דאעש. בסמוך לכך, הצטרף העורר (נאשם 1), עורך-דין המתגורר בנצרת, למפגשים אלה והציג עצמו כתומך דאעש, כפעיל בעל מעמד בכיר בארגון וכעורך-דין המייצג אסירים ביטחוניים. כמו כן, התבטא העורר כי בכוונתו להכריז על עצמו כאחראי הצבאי של דאעש בפלסטין. כתב האישום מתאר את המפגשים השונים של בני החבורה באזור סחנין, שבהם נהגו המשתתפים להשאיר את מכשירי הטלפון שלהם בכלי הרכב מחשש להאזנות סתר. מפגשים אלה החלו עוד לפני הכרזת שר הביטחון ביום 3.9.2014, מכוח תקנות ההגנה, על דאעש כ"התאחדות בלתי מותרת", אך נמשכו גם לאחריה.

כן מתוארים בכתב האישום אימונים שונים שערכו חלק מבני החבורה כהכנה לפעילותם: העורר לימד את נאשמים 3 ו-4 לרכוב על סוסים לצורך ביצוע פעולות ג'האד בעת הצורך ונאשם 4 החל להתאמן באגרופ ובאמנויות לחימה. ולאחר שכרים, שהחליט לצאת לסוריה כדי להצטרף ללחימה של דאעש שם, סיפר לעורר שהוא מתקשה מול מראות של דם, סייע העורר לכרים ולנאשמים 3 ו-4 לשחוט כבשים שרכשו כדי "להתחזק". העורר סיפר לכרים שהוא עצמו היה בסוריה ועבר שם אימון צבאי, ומסר לו פרטים של אדם שביכולתו לסייע לו להיכנס לסוריה. בנוסף, העורר הסביר ליתר הנאשמים כיצד מכינים בקבוק תבערה. עוד מתואר בכתב האישום, כי כרים נעצר בחשד כי תכנן לבצע פיגוע, וכי העורר, בהיותו עורך-דין ייצג אותו, נפגש עמו במעצר ושאל אותו אם הוא מכיר רוקח שיוכל לספק להם חומרים רעילים על-מנת להזריק לכופרים.

באישום נוסף בכתב האישום מיוחסת לעורר עבירה של תמיכה בארגון טוריסטי, לפי פקודת מניעת טרור. על פי המתואר בכתב האישום, העורר התראיין לתכנית טלוויזיה ששודרה בערוץ 10, ובתגובה לשאלות המראיין, הביע דברי שבח ואהדה לארגון דאעש, הצדיק הוצאות להורג על ידי דאעש וכן הסביר כי היהדות היא כפירה וכוחות האמונה י"לחמו בכוחות הכפירה. בנוסף, במועדים שונים בשנת 2014 פרסם העורר בפייסבוק קריאות תמיכה בארגון דאעש ודברי אהדה כלפיו.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה לבית המשפט המחוזי גם בקשה למעצר העורר ויתר הנאשמים בפרשה (כולל מוחמד וכרים הנאשמים בתיקים נפרדים) עד לתום ההליכים נגדם. בהחלטה מיום 11.3.2015 קיבל בית המשפט את הבקשה ביחס לעורר, לנאשם 2 ולכרים. עניינם של יתר הנאשמים נדון אף הוא, אך הוחלט כי בעניינם יש מקום לעריכת תסקיר של שירות המבחן טרם מתן ההחלטה הסופית בבקשה.

לגופו של ענין, קבע בית המשפט כי נגד העורר והנאשמים האחרים קיימות ראיות לכאורה. נקבע, כי יש לדחות את טענותיהם המתייחסות למהימנות העדים, שכן בשלב הבקשה למעצר עד תום ההליכים בחינתו של חומר הראיות נעשית ללא בחינה של מהימנות העדים (להוציא מקרים חריגים שבהם גלוי על פני הדברים שאין לייחס משקל לעדות כלשהי). כמו כן, נקבע כי אין מקום לבחון, בשלב זה, את טענות הנאשמים הנוגעות לאופן שבו בחרה המדינה להפעיל את סמכותה (הגשת כתב אישום לפי פקודת מניעת טרור או לפי תקנות ההגנה). בית המשפט דחה את טענת הנאשמים כי הם לא משתייכים לארגון דאעש שכן לא נשבעו אמונים לארגון באופן רשמי, כפי הנדרש בחוקת הארגון. בית המשפט

קבע כי מחומר החקירה עולה שלנאשמים היה ברור שהם קבוצה ששייכת לארגון דאעש, וכי לפי תקנות ההגנה אין הכרח בחברות רשמית דווקא. הודגש כי הן ביחס לתקופה שלפני הכרזת שר הביטחון על ארגון דאעש כעל התאחדות בלתי מותרת והן ביחס לתקופה שלאחריה, ניתן לייחס לנאשמים חברות בהתאחדות כאמור.

אשר למסוכנות הנשקפת מן העורר, נקבע כי ניתן ללמוד על מעמדו של העורר בקרב החבורה מהודעותיהם של יתר הנאשמים, מהן עולה כי העורר הוא זה שהורה להם להשאיר את הטלפונים הניידים בכלי הרכב כדי למנוע האזנות סתר; כי הוא סיפק להם הסבר על המשמעות המשפטית של הכרזת שר הביטחון; וכי הוא שוחח עמם על הצורך בהתחמשות ובביצוע פעילות צבאית בישראל, ובפרט נגד יהודים. נוכח האמור, קבע בית המשפט כי מסוכנותו של העורר היא גבוהה ביותר, כי הוא פועל להשגת מטרותיו גם בישראל ולא רק בסוריה, וכי הוא זה שהוביל את דפוסי הפעולה של החבורה לדפוסים אופרטיביים. עוד נקבע, כי חלק ניכר מפעילותו הוא בתווך האינטרנטי ומשכך קיים קושי לפקח עליו. אשר על כן, קיבל בית המשפט את הבקשה בעניינו של העורר, אף מבלי להורות על עריכת תסקיר לבחינת חלופת מעצר.

5. בערר על החלטת המעצר טען העורר, כי טעה בית המשפט בקבעו כי נגד העורר יש ראיות לכאורה המספיקות לעצרו עד תום ההליכים. במרכז טיעוניו עמדה הטענה, שאין בעובדות כתב האישום ובראיות שהציגה המדינה כדי לבסס הקמתה של "התאחדות בלתי מותרת", כמובנה בתקנות ההגנה. לטענתו, הנאשמים לא הצטרפו לארגון דאעש, ולא ניתן לומר גם כי הם הקימו התאחדות בלתי מותרת חדשה. נטען כי בין הנאשמים אין אחדות רעיונית, אף שהם כולם מתעניינים בזרמים פרשניים שונים באסלאם, וכי לכן לא ניתן לומר כי הם הקימו התאחדות בלתי מותרת. עוד נטען, כי אף אם מניחים שעובדות כתב האישום מבוססות, אין בהן כדי לקשור את התארגנותם של הנאשמים להתאחדות הקוראת לאחד מן המעשים המנויים בהגדרת התאחדות בלתי מותרת שבסעיף 84(1)(א) לתקנות ההגנה. אשר להצטרפותם הנטענת לארגון דאעש, נטען כי זו אינה אפשרית משום שהנאשמים לא נשבעו אמונים לדאעש בטריטוריה שתחת שלטונו, כנדרש לפי חוקת הארגון. גם במישור הראייתי נטען כי אין די כדי לבסס הצטרפות לארגון או לפחות כוונה להצטרפות, שכן סוגיית ההצטרפות עולה רק מהודעתו של נאשם אחד ואין לדברים זכר בדבריהם של הנאשמים האחרים, וכן כי מעשיו של העורר לא מלמדים על הצטרפות לארגון דאעש אלא רק על התחזקות דתית ועל עיסוק בשאלות תיאולוגיות. אשר למעשים הספציפיים המיוחסים לעורר בכתב האישום, וביניהם מסירת שמו של אדם שיכול לסייע בכניסה לסוריה, שחיתת הכבש, ההסבר על הכנת בקבוקי התבערה והפנייה לנאשם 4 בענין הרוקח, נטען כי אלה הוצאו מהקשרם.

אשר למעשים המיוחסים לעורר במסגרת האישום השני, נטען כי יש לבחנם בפריזמה של חופש הביטוי, וכי מכל מקום העורר לא דיבר בריאיון על ארגון דאעש, חרף שאלותיו של המראיין בענין, אלא דן בשאלות תיאולוגיות.

לחלופין, נטען כי אם ייקבע שאכן יש ראיות לכאורה נגד העורר, יש מקום להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינו, בין היתר משום שהעבירות המיוחסות לו הן פחותות בחומרתן מהעבירות המיוחסות לנאשמים אחרים שלגביהם התבקש שירות המבחן לערוך תסקיר, וכן משום שהעורר נחקר בשב"כ לפני כשנה בגין מעשים דומים לאלה המיוחסים לו בכתב האישום והוא לא נעצר לאחר החקירה, כך שהדבר מעיד על העדר מסוכנות מצדו.

6. בדיון שנערך לפני, חזר בא-כוח העורר על טענותיו בערר שהגיש. הודגש כי המעשים המיוחסים לעורר הם פחותים בחומרתם מהמעשים המיוחסים לנאשמים אחרים בפרשה, אשר אחד מהם שוחרר לחלופת מעצר ולגבי אחרים

הורה בית המשפט על עריכת תסקיר. לפיכך, נטען כי לכל הפחות יש מקום לשחרר את העורר לחלופת מעצר בביתו, וניתן אף - נוכח טענות המדינה כי חלק ניכר מפעילותו נעשה באמצעות האינטרנט - להגביל את פעילותו באינטרנט כפי שנעשה במקרים אחרים שבהם יוחסו לנאשמים עבירות מסוג זה.

7. מנגד, טענה באת-כוח המדינה כי אין מקום לשחרר את העורר לחלופת מעצר, וכי אף אין מקום להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינו. נטען, כי חומר הראיות, ובכללו הודעותיהם של חמשת הנאשמים במשטרה ובשב"כ, מלמד על קיומה של התאחדות בלתי מותרת. הודגש, כי מפגשי הקבוצה נערכו במקומות מבודדים וללא טלפונים ניידים בשל החשש מהאזנות סתר. כמו כן, הודגש כי הנאשמים ראו עצמם חלק מארגון דאעש וכי הייתה להם כוונה לפעול בתוך ישראל. אשר לטיעון המשפטי של העורר בדבר אי הצטרפותו לדאעש, נטען כי פעילות הנאשמים כחבורה הייתה התאחדות בלתי מותרת, כמשמעות המונח בתקנות ההגנה, בין כגוף נפרד ועצמאי ובין כחלק מארגון דאעש העולמי - הן לפני הכרזת שר הביטחון על ארגון דאעש כעל התאחדות בלתי מותרת ובוודאי לאחריה. בהקשר זה הודגש, כי גם אם הנאשמים לא הצטרפו לארגון דאעש בהתאם לכללים שנקבעו בחוקת הארגון, הרי שהם ראו את עצמם כחלק מהארגון, ולצורך התגבשות העבירה אין חשיבות לאופן שבו תופס אותם ארגון דאעש.

דיון והכרעה

8. לאחר העיון ושמיעת טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

9. אשר לטענתו העיקרית של העורר, לפיה לא ניתן לומר כי הוא והנאשמים האחרים הצטרפו לארגון דאעש משום שהם לא נשבעו אמונים כנדרש בחוקת הארגון - טענה זו מקומה להתברר בהליך העיקרי, ומכל מקום, איני סבור שהיא יכולה להוביל למסקנה שאותה מבקש העורר להסיק בענין מעצרו, ועל כן אין צורך להידרש אליה לגופה בשלב זה. ראשית, אף אם נצא מנקודת הנחה, כי קיים קושי משפטי בסיווג ההתארגנות של הנאשמים כ"סניף" של ארגון דאעש - וכאמור איני רואה צורך להכריע בכך כאן - דומה שניתן לייחס לעורר ולנאשמים האחרים לכל הפחות עבירה של ניסיון לחבור להתאחדות בלתי מותרת ולפעול בה. זאת כמובן לצד עבירת התמיכה בארגון טרוריסטי לפי סעיף 4 לפקודת מניעת טרור המיוחסת לעורר יחד עם שאר הנאשמים לפי כתב האישום.

יתרה מכך, נראה כי בעניינם של הנאשמים, ובכללם העורר, קיימת תשתית ראייתית לכאורית מספקת לחברות ולפעילות בהתאחדות בלתי מותרת שהם הקימוה, שאיננה בהכרח "סניף רשמי" של דאעש. בהקשר זה אציין, כי אין בידי לקבל את טענת העורר לפיה אין מקום לייחס לעורר ולנאשמים חברות בהתאחדות בלתי מותרת שהם הקימוה משום שאין ביניהם אחדות רעיונית. פשיטא כי בין חבר בני אדם החולקים תפיסת עולם משותפת אין תמימות דעים בכול, ולעתים אף קיימות מחלוקות אידיאולוגיות של ממש בנושאים אחדים. בכך אין בהכרח כדי לשלול את סיווגם של פרטים כ"חבר בני אדם" הפועלים לשם השגת מטרה מסוימת או בשם אידיאולוגיה מסוימת, גם אם יש בה גווני אחדים. בענייננו, גם אם קיימות אי אלו גישות אידיאולוגיות שונות בין הנאשמים, חבירתם של הנאשמים לפעילות משותפת מלמדת על אחדות מטרות. בהקשר זה יצוין, כי המחלוקת הספציפית שעליה הצביע העורר בינו לבין נאשם 5 (משיב 7 בהחלטת בית משפט קמא) אינה מלמדת בהכרח על העדרה של התאחדות בלתי מותרת בשל מחלוקת אידיאולוגית, אך יש בה כדי ללמד על עמדותיו הקיצוניות יותר של העורר (בין היתר במישור האופרטיבי) ביחס לעמדותיהם של נאשמים אחרים, ועל מידת החומרה שיש לייחס למעשיו.

מכל מקום, מעבר לתשתית הרעיונית-תיאולוגית המשותפת לכל הנאשמים, עיון בחומר הראיות שאליו הפנתה באת-כוח המדינה מלמד כי קיימת תשתית ראיתית לכאורית לכך שהנאשמים ובכללם העורר פעלו כהתאחדות בלתי מותרת. כך עולה מהמפגשים המרובים שערכו הנאשמים ומהחשבוניות שאפיינה אותם, מתכני המפגשים, וכן מראיתם את עצמם כחלק מארגון דאעש, ובכלל זה סיועם (גם הכספי) ועידודם לנסיעתו המתוכננת של כרים לסוריה. גם המעשים השונים המיוחסים לעורר, כמו ההדרכה באשר לאופן הכנת בקבוקי תבערה ובענין שחיטת הכבשים לשם "התחזקות", מלמדים על היותם של הנאשמים קבוצה אידיאולוגית אחת שפועלת יחדיו למטרות משותפות. לעורר יש אמנם טענות בדבר ההקשר הנכון של מעשים אלה, אך מקומן של טענותיו אלה להתברר בהליך העיקרי.

10. אשר על כן, לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטת בית משפט קמא בדבר קיומן של ראיות לכאורה לעבירות המיוחסות לעורר בכתב האישום, ברמה הנדרשת בשלב של החלטה על מעצר עד לתום ההליכים.

11. מכאן לטענת העורר כי יש מקום להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינו. כאמור לעיל, בית משפט קמא לא ראה להורות על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של העורר, משום שסבר כי לאור מסוכנותו הרבה אין חלופת מעצר שביכולתה לאיין או להפחית במידה סבירה את מסוכנותו של העורר.

לאור קיומה של עילת מעצר סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (עבירת ביטחון), ומשנקבע שקיימות ראיות לכאורה לביסוס האישומים נגד העורר, ונוכח המסוכנות הנשקפת ממנו ואופי פעילותו, רשאי היה בית המשפט להחליט על מעצר העורר אף ללא תסקיר מעצר. כעולה מהמפורט לעיל, מסוכנות העורר עולה בבירור ממעשיו, ולכאורה היא עולה בעוצמתה על המסוכנות הנשקפת מהנאשמים האחרים. העורר היה הבולט שבחבורת הנאשמים, הקיצוניות שבעמדותיו ניכרת גם בהשוואה לעמדותיהם של יתר הנאשמים, וכפי שהדגיש בית המשפט המחוזי, מחומר הראיות עולה כי העורר פעל להשגת מטרותיו של ארגון דאעש לא רק בסוריה אלא גם בתחומי מדינת ישראל והיה זה שהוביל את הקבוצה כולה לקווי פעולה אופרטיביים.

נוכח האמור, לא ייפלא שבית משפט קמא לא ראה מקום לבקש תסקיר מעצר בעניינו של המשיב. אכן, מקום בו השתכנע בית המשפט כי חלופת מעצר לא תסכון, רשאי הוא לשלול חלופת מעצר גם מבלי להיזקק לתסקיר שירות המבחן (בש"פ 51/10 אקרמן נ' מדינת ישראל (13.1.2010); בש"פ 1795/15 גרובר נ' מדינת ישראל (1.4.2015); בש"פ 2374/15 מדינת ישראל נ' פלוני (22.4.2015)). נזכיר גם, כי כאשר מדובר בעבירות נגד ביטחון המדינה הכלל הוא, כי יש הצדקה להורות על מעצרו של נאשם עד תום ההליכים נגדו (בש"פ 6378/10 עיסאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (19.9.2010)).

12. נוכח כל האמור לעיל, הערר נדחה.

ניתנה היום, ח' באייר התשע"ה (27.4.2015).

ש ו פ ט